

THE ROMANIAN VOCABULARY, DIFFICULTIES IN THE PROCESS OF ITS RECEPTION BY THE FOREIGN STUDENTS

Cristina-Eugenia Burtea-Cioroianu

Lecturer, PhD, University of Craiova

Abstract: The linguistic mechanisms of learning Romanian as a foreign language have as their starting point the vocabulary. The main semantic relations of contemporary Romanian (polysemy, homonymy, paronymia, synonymy, lexico-semantic fields) are as many attempts to decipher the lexicon by foreign students. The Romanian vocabulary includes words in circulation, but also obsolete words (archaisms), words known and used throughout the country, but also words used in certain parts of the country (regionalisms), the words themselves, but also the variants, the literary forms, but also the non-literary forms. Thus, in explaining Romanian vocabulary, all these aspects must be taken into account for its correct understanding and use by foreign students, not only of the basic vocabulary, but also of the specialized languages studied by them during college years.

Keywords: vocabulary, language, language reception, foreign students

1. Introducere

Importanța lexicului în predarea limbilor străine a fost remarcată de-a lungul timpului de către toți cercetătorii din domeniu dar și de către cei care au fost implicați activ în domeniul didacticii limbilor. Este cunoscut faptul că vocabularul reprezintă nivelul cel mai permisiv al limbii, și limba maternă o învățăm toată viața. E o condiție *sine qua non* dacă dorim să ținem pasul cu dinamica socială, cu realitatea care se schimbă de la o zi la alta și tocmai de aceea poate deveni complicată predarea limbii române studenților străini. Definind limba/limbajul ca o activitate creatoare, Eugeniu Coșeriu afirmă despre sistemul lexical următoarele: „Cuvintele se schimbă continuu, nu numai din punct de vedere fonetic, ci și din punct de vedere semantic, un cuvânt nu este niciodată același; am spune mai curând că un cuvânt, considerat în două momente succesive ale continuității folosirii sale, nu este „ni tout à fait un autre, ni tout à fait le même”. În fiecare moment se manifestă ceva care a existat deja și ceva care n-a existat niciodată înainte: o inovație în forma cuvântului, în folosirea sa, în sistemul său de asociații. Această schimbare continuă, această năzuință neîntreruptă de creație și de re-creație, în care, ca pe niște pânze ondulate cu mii de nuanțe sau ca pe suprafața scânteietoare a mării în bătaia soarelui, în nici un moment nu se poate fixa un sistem static concret, deoarece în fiecare moment sistemul se frânge pentru a se reconstitui și pentru a se frânge din nou în momentele imediat succesive – această schimbare continuă este tocmai ceea ce numim realitatea vie a limbajului” (Coșeriu 2009: 196–197).

Prin urmare, suntem obligați ca, odată cu fenomenele noi, să învățăm termeni sau cuvinte noi, în felul acesta îmbogățindu-ne fondul lexical în permanență. Dar, la fel de important este acest aspect atunci când învățăm o limbă străină. Pentru orice vorbitor non-nativ, vocabularul constituie punctul de plecare, elementul fundamental în asimilarea limbii-țintă, deoarece îl introduce în structura lexicală a noii limbi și, prin aceasta, îi înlesnește accesul la cunoașterea culturii, istoriei și a mentalității poporului care vorbește acea limbă. Cuvintele unei limbi sunt ca și părțile unui puzzle pe care studentul trebuie să le îmbine și să le grupeze pentru a crea o imagine a ansamblului bine definită cu ajutorul elementelor gramaticale, pentru a-și transpune gândurile în propoziții și fraze coerente, clare și inteligibile, exersând astfel competența exprimării orale și scrise. Din perspectiva profesorului, odată cu predarea treptată a lexicului și a structurilor gramaticale, în realitate, noi „îi învățăm pe studenți să numească din nou lumea, prin unitățile de vocabular din limba-țintă, pe de o parte, și îi învățăm să spună ceva despre lume, prin conotațiile gramaticale specifice noii limbi, pe de altă parte” (Vîlcu 2008:219).

Așa se explică faptul că studenții care nu au bagajul lexical necesar, vor avea o exprimare orală și scrisă lacunară. Tocmai de aceea, materialele didactice trebuie foarte bine gândite, astfel încât să le faciliteze celor interesați familiarizarea treptată cu principalele sfere lexicale ale limbii române. Așadar, studenților străini dornici de învățarea treptată a limbii române li se predau pentru început noțiuni de bază din sfera cotidianului, aceștia având o conectare imediată cu lexicul de bază folosit în situații concrete de comunicare.

Cunoașterea vocabularului unei limbi străine și capacitatea de a-l utiliza devine fundamental în asimilarea oricărei limbi străine. Învățarea unei limbi presupune implicit și explicit achiziționarea progresivă a vocabularului, nivelurile de competență se bazează pe volumul de cuvinte învățate (cunoscute) și reperabile în limba pe care o predăm. Dacă, în general, predarea limbii române ca limbă străină pentru începători se face prin intermediul unei limbi de tranziție și anume limba engleză, sunt voci care reclamă învățarea prin „introducerea directă a lexicului, fără apelul la o limbă de contact, prin utilizarea pe scară largă a imaginilor, a relațiilor de sinonimie și de antonimie între cuvinte, precum și a perifrazelor” (Platon 2012: 9).

Al. Graur a pornit de la premisa că în vocabularul limbii române există un nucleu, un fond principal de cuvinte care, alături de structura sa gramaticală, reprezintă esența limbii, conferindu-i individualitate. Cert este că aplicând criteriile de ordin lingvistic, mai ales criteriul vechimii cuvintelor, lingvistul a alcătuit un corpus de lexeme strict circumscris – fondul principal lexical al limbii române (Graur 1954, 1957). În predarea vocabularului limbii române ca limbă străină ar trebui să se recurgă la o statistică asupra frecvenței cuvintelor, care era considerată a fi „o metodă obiectivă, capabilă să înlocuiască aprecierile calitative aproximative și uneori subiective cu evaluări cantitative precise, care ar oglindi ierarhia reală a cuvintelor în limbă în funcție de importanța lor” (Sala 1988: 12). Așadar, vocabularul reprezentativ al limbii române care ar trebui să fie asimilat de către studenții străini aflați la nivelul A1-A2 conține cuvinte cu frecvență ridicată din perspectiva actuală a dinamicii lexicului limbii române.

2. Dificultăți de receptare a vocabularului limbii române ca limbă străină

Limba română ca limbă străină nivel A1-A2 cuprinde o serie de cuvinte uzuale, considerate astfel după frecvență, valoare funcțională sau ponderea pe care o are un anumit cuvânt în comunicarea propriu-zisă, bogăția semantică și puterea de derivare a cuvântului, pentru că la acest nivel studentul nu dispune „de un vocabular suficient de bogat în această sferă tematică” (Arieșan 2014: 248–250). Pentru nivelurile A1 și A2, constatăm că există multe lexeme care își păstrează în continuare validitatea. Spre exemplu, zilele săptămânii (*luni, marți,*

miercuri, joi, vineri, sâmbătă, duminică) cu divizarea în părțile zilei (*dimineață, amiază, seară, noapte*), anotimpurile (*primăvară, vară, toamnă, iarnă*), exprimarea vremii și a fenomenelor meteo (*cald, frig, soare, vânt, zăpadă, ger, gheață, ploaie, polei, senin, etc.*), activitățile zilnice cu verbele de rigoare: *a se trezi, a se spăla, a se îmbrăca, a mânca, a se duce, a lucra, a studia, a găti, a se dezbrăca, a se culca, etc.*

Tot astfel, și sfera educației: *școală, facultate, student, școlar, curs, pauză, Universitate, liceu, elev, examen scris/oral, clasă, tablă, pix, creion, caiet, carte, etc.* De asemenea, este foarte bine reprezentat câmpul lexical al familiei și al gradelor de rudenie (*băiat, bărbat, bunic, copil, căsătorie, divorț, familie, fată, femeie, fetiță, fiică, fiu, frate, ginere, mamă, nepot, nevastă, părinte, soră, soție, tată, unchi, etc.*), precum și cel al părților corpului uman (*braț, buză, cap, cot, corp, creier, deget, dinte, față, frunte, genunchi, gură, inimă, mână, obraz, ochi, os, palmă, păr, picior, piele, piept, pumn, sprânceană, umăr, ureche, barbă*). Nu lipsesc nici articolele de îmbrăcăminte și încălțăminte: *căciulă, cizmă, pantof, pălărie, fustă, a îmbrăca, rochie, etc.* O sferă lexicală importantă o constituie cea a alimentelor sau mâncarea și băutura: *aliment, apă, carne, brânză, cereală, grâu, franzelă, fruct, lapte, mălai, mămligă, măr, orz, ou, pară, pepene, pește, pâine, plăcintă, porumb, sare, secară, turtă, unt, varză, vin, zahăr, etc.* Câmpul culorilor (*alb, albastru, roșu, verde, etc.*) și sfera semantică referitoare la natură, elemente de faună și floră (*plante și animale*) fac parte din vocabularul aferent primelor două niveluri: *albină, arbore, capră, copac, cocoș, floare, frunză, găină, găscă, iarbă, iepure, lup, maimuță, măgar, măr, muscă, oaie, pasăre, pădure, pisică, plantă, plop, porc, ramură, rață, stejar, șarpe, șoarece, șoim, tutun, urs, urzică, vacă, vierme, viespe, vită, vișină, vițel, vrabie, vulpe, cățel etc.*

Referitor la naționalități, avem cuvinte precum: *național, naționalitate, națiune; albanez, american, arab, bulgar, francez, grec, italian, libanez, maghiar, neamț, român, românesc, rus, sas, sârb, spaniol, tătar, turc, ungar, etc.* Din sfera semantică a profesiilor avem cuvinte ca: *ocupație, meșteșug, serviciu; actor, artist, autor, avocat, cioban, director, inginer, învățător, măcelar, mecanic, medic, militar (general, locotenent, ofițer, soldat), mocan, morar, muncitor, păstor, pescar, plugar, poet, preot, profesor, scriitor, țăran sau funcții sociale ca: președinte, primar, etc.; sau variantele unor meserii actuale: analist, animator, designer, director de vânzări, manager, om de afaceri, informatician, întreprinzător, persoană fizică autorizată, businessman, programator.*

Din perspectiva lexicului actual al limbii române, există și elemente lexicale care ar trebui lăsate de o parte, deoarece fie sunt regionalisme, fie țin de lexicul specializat, fie au devenit între timp arhaisme, fapt ce nu ar face altceva decât să îngreuneze receptarea unui text de limbă română de către studenții străini. Din această categorie fac parte: *căpetenie, biruință, căuș, rob, a pomeni, poruncă, a porunci, slobod, a prăpădi, a prăvăli, a preface, a pregăti, a pricepe, pricină, a despuia, a fățui, a drege, a sorbi, soroc, spaimă, spată, a spicui, a spurca, statornic, a stâlci, a stânjeni, a stoarce, spinare, a spinteca, a spulbera, a teși, a toropi, traistă, tăciune, a tămădui, a zăn- găni, a zăpăci, a suge, a sugruma, suliță, a sfârâi, sfoară, a sforăi, a sfredeli, a vătăma, a veghea, veșnic, văzduh, etc.* Pe de altă parte, *prund, strachină, a strădui, a vârî, a drege, a tăvăli* sunt cuvinte regionale, iar *a săgeta, a scărmana, a scărpina, a râma, a scurma* nu au relevanță pentru un student străin care face primii pași în însușirea limbii române ca limbă străină. Tot astfel, *papură, a priveghea, puf, a pufăi, soi, sondă, sonor, a surzi, șarjă, a strecura, strâmt, stuf, slavă, a tăbăci, a treiera, a trâmbița, tămâie, țeapă, a trosni, turtă, vrednic, etc.* țin de lexicul specializat al limbii noastre. Verbele *a tângui, a țârâi, a vâjâi, zdreanță, zbughi, a*

zdrobi, a zdruncina, a zgârci, a zgârâia pe lângă faptul că sunt nerelevante, mai conțin și o fonetică dificilă pentru străini fiind greu de pronunțat de către studenții începători.

Trebuie remarcate și elementele lexicale care au intrat în uzul colectiv în ultimii ani, ele marcând schimbările social-politice de la nivelul întregii societăți. În acest sens, amintim cuvinte ce se referă la mediul *on line*, cum ar fi: *calculator, computer, laptop, adresa de email, pagina web, facebook, skype, pagina web, tabletă*. Sau termeni indispensabili ai zilelor noastre, precum: *apel, a apela, sms, telefon mobil, abstract (rezumat al unei lucrări științifice), management, firmă, acord, act/document, adaptor, adidas/adidași, administra, adminis-trator, aerian, avion, societate comercială, aerobic, afiș, agendă, agent, agenție, airbus, alfabet, algoritm, alimenta, analiză, publicitate, reclamă, apreciere, arhivă, arhivare, asigurare, asigurat, ASL, asociat, ATM, audiobook sau carte audio, audioconferință, audio-vizual, autocolant, autonomie, baghetă, balerini, bancă, bază de date, bibliotecă virtuală, digitală, bilet, bip, a da bip, birou, blog, bloguri, blogger, blogosferă, brand, business, a comunica, comunicare etc.* Nu în ultimul rând, vom aminti lexeme devenite indispensabile astăzi pentru orice persoană cultă, cum ar fi: *dicționar, emoticon, e-mail, european, facebook, fast-food, google, on-line, telefon mobil, telecomandă*. În concluzie, aproape fiecare câmp lexical trebuie actualizat pentru a crea o perspectivă realistă a studentului asupra însușirii limbii române ca limbă străină și pentru a oferi profesorului posibilitatea de a desfășura un proces didactic cât mai eficient posibil.

Unul dintre factorii esențiali în învățarea vocabularului de bază al limbii române ca limbă străină este comunicarea. Abordarea comunicativă sau predarea limbajului comunicativ se referă în principal la modul în care este folosit limbajul, implică atât limba vorbită, cât și limba scrisă, iar cele mai importante preocupări au de-a face cu „when and how it is appropriate to say certain things” (Harmer, 2007: 69). Alte aspecte ale abordării comunicative sunt că studenții trebuie să fie implicați în sarcini axate pe sens, trebuie să fie expuși la limba țintă și trebuie să o folosească cât mai mult posibil. Prin urmare, studenții trebuie să fie implicați în situații de comunicare reală punându-se accent pe bagajul lor de cunoștințe din limba țintă și pe îmbogățirea vocabularului uzual cu diferite cuvinte noi din cadrul procesului comunicativ.

Unele activități de comunicare populare sunt: jocul de rol și simularea situațiilor reale (un program de televiziune, o scenă la bancă, la aeroport, la cinema, o ieșire în parc, la restaurant etc.), creându-se adevărate dialoguri sau scene pline de sens și culoare, menite să ușureze asimilarea vocabularului de bază al limbii române (a se vedea Harmer, 2007 și Harmer, 1991). Cu toate acestea, trebuie să ținem cont de faptul că producerea limbajului este o abilitate care necesită practică chiar și în situații improvizate (a se vedea Belchamber, 2007). Mai mult decât atât, practicarea unei limbi străine în cadrul sălii de curs ar necesita înlocuirea limbii de contact cu limba țintă chiar și atunci când studenții au un nivel inferior (chiar și începători). Există mai multe avantaje ale utilizării abordării comunicative. Predarea se poate face astfel prin folosirea situațiilor autentice și a diferitelor tipuri de instrumente (texte, imagini, resurse audio-vizuale). În plus, studenții au avantajul că se raportează la experiențele și situațiile personale atunci când imaginează situații de comunicare și că le vor putea folosi și în afara sălii de curs.

Unele aspecte importante ale abordării învățării limbii române ca limbă străină sunt legate de acele filtre cognitive accesate de către studenții străini, reprezentate de limba engleză sau limba maternă prin care încearcă să filtreze informația nouă, greu de înțeles, ceea ce duce inevitabil la greșeli de exprimare sau de folosire corectă a vocabularului limbii române: „Like other dynamic systems, language develops nonlinearly and is affected not only by input, but also

by interactions between its componential subsystems, such as specific languages known” (Caspi and Lowie, 2010: 3). Acest lucru poate fi observat în următoarele exemple:

- *Stiloul meu e pe tablă.* Înțelesul dat în limba engleză ar fi: *My pen is on the table* – numai că aici se face confuzia între *masă – table* și *tablă - board/blackboard* - *Stiloul meu e pe masă.* – forma corectă;
- *Eu place camera mea.* Înțelesul dat în limba engleză ar fi: *I like my room* – numai că în limba română avem nevoie de forma de dativ a pronumelui personal de persoana I sg. – *îmi – Îmi place camera mea.* – forma corectă;
- *Familia mea locuiește în Franța despre 10 ani.* Înțelesul dat în limba engleză ar fi: *My family has been living in France for about 10 years.* – numai că în limba română avem nevoie de prepoziția *de*, pentru a exprima asta și nu de prepoziția *despre*. - *Familia mea locuiește în Franța de 10 ani.* – forma corectă;
- *Aștept un taxi pentru 5 minute.* Înțelesul dat în limba engleză ar fi: *I am waiting for the taxi for 5 minutes.* - numai că în limba română nu avem nevoie de prepoziția *pentru* în acest context. – *Aștept un taxi 5 minute* – forma corectă;
- Cuvinte care sunt foarte des influențate prin poziționarea greșită în limba română de către studenții străini, de limba engleză sau de limba maternă a acestora: o albă ușă (a white door); un dulce dormitor (a sweet bedroom); rece ceai (cold tea), cinci ora (nine o'clock), la douăzeci ora (twenty o'clock), mea camera (my room), ta casa (your house), etc. Ordinea normală a cuvintelor de acest tip în limba română este: substantiv + adjectiv/ determinat: o ușă albă; ceai rece; ora cinci; la ora douăzeci; camera mea; casa ta; etc.
- *Văd la casa; gătesc la prânz; deschid la ușa* – Înțelesul dat în limba engleză ar fi: *the house, the lunch, the door* – foarte des este folosită prepoziția *la* (at) ca un echivalent al articolului hotărât. – *Văd casa; gătesc prânzul; deschid ușa* – forma corectă;
- *Casa este clean și simple* – acest exemplu este o combinație de engleză și română care scoate în evidență nesiguranța cunoașterii cuvintelor românești (curate/modestă, simplă) și preferința pentru cele cunoscute din limba engleză (*clean/simple*) - *Casa este curată și simplă/modestă* – forma corectă.

După cum se poate observa, unele dintre dificultățile întâmpinate de studenții străini atunci când studiază limba română sunt: *acordul, genul, conjugarea complexă a verbelor, cazurile genitiv / dativ, etc.* Dar acest lucru nu înseamnă că nu reușesc, pas cu pas, să înțeleagă mecanismele formării cuvintelor, a așezării corecte a cuvintelor în propoziție sau frază, a exprimării simple și coerente într-o limbă străină pentru ei, limba română. În consecință, trebuie să ținem cont și de faptul că: “the acquisition of a grammatical structure is a gradual process, not a sudden discovery as the intuitive view of correction would imply” (Truscott, 1996: 342).

3. Concluzii

Studenții care învață limbi străine, în general, trec printr-un proces de învățare care uneori implică transferul limbii străine prin intermediul limbii materne sau a limbii engleze. Pe de o parte, acest lucru reflectă creativitatea lingvistică a acestora în comunicare sau în cadrul scrierii. Pe de altă parte, acesta este un argument suplimentar pentru evitarea utilizării unei limbi de contact care ar afecta mai mult abilitățile lor de exprimare. În vocabularul limbii române sunt incluse și cuvintele aflate în circulație, dar și cuvintele ieșite din uzul vorbitorilor (*arhaisme*), cuvintele cunoscute și folosite pe întreg teritoriul țării, dar și cuvintele folosite în anumite zone ale țării (*regionalisme*), cuvintele propriu-zise, dar și variantele, formele literare, dar și formele neliterare. Așadar, folosirea corectă a vocabularului limbii române ca limbă străină de către

studenții străini implică abordarea a trei aspecte care se intersectează: aspecte creative, lexicale și morfosintactice. Studenții, așa cum am observat, uneori produc discursuri lingvistice care sunt influențate de limba lor maternă sau de limba engleză ceea ce duce la greșeli de exprimare, prin folosirea calcului lingvistic, prin utilizarea amestecată a cuvintelor străine și românești în același discurs, comutarea codurilor, etc. Acești studenți străini de nivel A1-A2 nu fac altceva decât să creeze un nou cod lingvistic, inovativ și eficient în abordarea comunicării mesajelor la nivelul diferitelor tipuri de conversație.

BIBLIOGRAPHY

- Arieșan, Antonela (2014). *Inventarul lexical al limbii române ca limbă străină – propunere de cercetare*, în Elena Platon, Antonela Arieșan (ed.) „40 de ani de limba română ca limbă străină la Univer-sitatea Babeș-Bolyai. 1974–2014”. Cluj, Casa Cărții de Știință.
- Badea, Simina, (2016). *ESP Landmarks: Strategies for teaching English to law students*, Craiova, Editura Universitaria, 2016.
- Caspi, Tal and Lowie, Wander (2010). *A Dynamic Perspective on Academic English L2 Lexical Development*. In R. Chácon-Beltrán, C. Abello-Contesse, M. d. M. Torreblanca-López & M. D. López-Jiménez (Eds.), *Further insights into non-native vocabulary teaching and learning* (pp. 41-60). Bristol: Multilingual Matters Ltd., University of Groningen.
- Coșeriu, Eugeniu (2009). *Creația metaforică în limbaj*, trad. din spaniolă de Eugenia Bojoga, în Eugeniu Coșeriu, „Omul și limbajul său”, antologie de Dorel Fînar, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, p. 167–197.
- Gherghina, Dumitru, Gherghina, Maria, Negomireanu, Doina, Elisabeta Chilom, (1996). *Vocabularul limbii române în școală*, Editura „Didactica Nova”, Craiova, 1996.
- Graur, Alexandru (1954) *Încercare asupra fondului principal lexical al limbii române*, București, Editura Academiei Republicii Socialiste Române.
- Graur, Alexandru (1957) *Fondul principal al limbii române*, București, Editura Academiei Republicii Socialiste Române.
- Harmer, Jeremy (1991). *The Practice of English Language Teaching*. New Edition, Londond and New York: Longman Handbooks for Language Teachers.
- Harmer, Jeremy (2007). *The Practice of English Language Teaching*. Fourth Edition, Edinburgh Gate: Pearson Education Limited.
- Humboldt, Wilhelm von (2008) *Despre diversitatea structurală a limbilor și influența ei asupra dezvoltării spirituale a umanității*. Versiune românească, introducere, notă asupra traducerii de Eugen Munteanu. București, Humanitas.
- Iliescu, Maria (1981) Maria Iliescu, Carmen Nedelcu, Valeria Neagu, Gabriela Scurtu, *Vocabularul minimal al limbii române*, cu traducere în limbile engleză, franceză, spaniolă, pentru studenți străini, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1981.
- Platon, Elena (2012) *Un nou manual de limba română ca limbă străină*, în E. Platon, I. Sonea, D. Vâlcu, „Manual de limba română ca limbă străină (RLS). A1-A2” , Cluj, Casa Cărții de Știință, 2010, p. 7–10.
- Platon, Elena, Sonea, Ioana, Vasiu, Lavinia, Vîlcu, Dina (2014) *Descrierea minimală a limbii române ca limbă străină. A1, A2, B1, B2*, Cluj, Editura Casa Cărții de Știință, 2014.
- Sala, Marius (1988) *Vocabularul reprezentativ al limbilor romanice*, coordonator Marius Sala, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1988.

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda, Cornel Sigmirean (Editors)
MEDIATING GLOBALIZATION: Identities in Dialogue
Arhipelag XXI Press, 2018

Stoichițoiu-Ichim, Adriana (2007). *Vocabularul limbii române actuale*, București, Editura All, 2007.

Stoichițoiu-Ichim, Adriana (2006), *Creativitate lexicală în româna actuală*, Editura Universității, București, 2006.

Truscott, John (1996). Review Article. *The Case against Grammar Correction in L2 Writing Class*, in *Language Learning*, nr. 46/2, june 1996, p 327 – p 369; Department of Foreign Languages and Literature, National Tsing Hua University, Hsinchu, Taiwan.

http://www.academia.edu/32994089/MULTIMODAL_APPROACHES_IN_LANGUAGE_LEARNING. Perspective multimodale în predarea limbilor străine Cristina Varga ed.